

REDACTIONEEL

Geschilbeslechting in België, Nederland en de rest van de wereld

Annie de Roo

Tijdens de TMD congresmiddag op 1 december 2016, bij Intersentia te Antwerpen, stonden de wetsvoorstellen mediation-bemiddeling in België en Nederland centraal. In beide landen was op ministerieel niveau hard gewerkt aan de realisatie van die wetsvoorstellen. De totstandkoming en inwerkingtreding van de mediationwetsvoorstellen in de noordelijke en zuidelijke Nederlanden leken (eindelijk) nabij. Maar zoals altijd: het kan verkeren. Door de gecompliceerde Nederlandse verkiezingsuitslag is de toekomst van het wetsvoorstel Bevordering mediation vooralsnog zeer ongewis. In België daarentegen wordt er voortvarend verder gewerkt. De verwachting is dat daar in de loop van dit jaar het wetsvoorstel Bemiddeling in werking zal treden. Als het zover is, zal TMD daar vanzelfsprekend over rapporteren, ook tijdens de Mediationweek van de Federale Bemiddelingscommissie in oktober van dit jaar. Meer informatie daarover volgt later.

Hoe het is gesteld met het Nederlandse wetsvoorstel Bevordering mediation is dus onduidelijk. Daarom leek het de TMD-redactie interessant om in retrospectief nog eens te kijken naar de discussie rond de Nederlandse wetgevingsplannen. Daartoe heeft de redactie Maarten de Haas en Daan de Snoo (voorzitter respectievelijk secretaris) van de Mediatorsfederatie Nederland (MfN) geïnterviewd. Het dubbelinterview werd afgenomen door Herman Verbist en Roger Ritzen. Er passeren zeer interessante onderwerpen de revue.

In de bijdrage *Dispute resolution and conflictmanagement in Germany Evolution of a decade* bespreken Stefanie Hartog en Michael Hammes de ontwikkeling van mediation in Duitsland onder meer op basis van meerjarig onderzoek dat is verricht door het *Institute of Conflictmanagement* van de *European University Viadrina Frankfurt* en *PricewaterhouseCoopers*. Zij illustreren hun bevindingen aan de hand van tabellen.

Het aantal geschillen dat in Duitsland via mediation wordt opgelost, stelt teleur, vooral het percentage doorverwijzingen naar mediation door de lagere rechterlijke colleges, te weten 1,5% in 2014. Met de komst van de Europese Mediationrichtlijn uit 2008 en de implementatie ervan middels de Mediationwet in 2012 was de verwachting dat het aantal mediations fors zou toenemen. Ook in B2B-geschillen werd minder vaak geopteerd voor mediation dan verwacht. Toch menen de auteurs dat het aantal mediations de komende jaren in Duitsland zal toenemen, zeker wanneer in de commerciële sector bedrijven bereid zijn hun conflictmanagementsystemen (aanpak) verder te professionaliseren. De suggesties van de auteurs kunnen hen daarbij behulpzaam zijn.

Annie de Roo

In *Conciliation between lawyer and client (consumer) at the Czech Bar Association* wordt beschreven hoe de Tsjechische Orde van Advocaten vorm heeft gegeven aan de behandeling van geschillen tussen cliënten en hun advocaten in het licht van de Europese richtlijn 2013/11 van 21 mei 2013. Men heeft er uitdrukkelijk voor gekozen om, binnen de kaders van de toepasselijke regelgeving, de behandeling van deze geschillen onder te brengen bij de eigen organisatie in verband met mogelijke conflicterende regimes ten aanzien van onder meer de geheimhoudingsplicht van advocaten. De relatie tussen de cliënt-consument en zijn of haar advocaat kan volgens de Tsjechische Orde van Advocaten niet op een lijn worden gesteld met die tussen een 'gewone' consument en andere dienstverleners en producenten.

Sinds december 2015 en juli 2016 zijn in België de ombudsdiensten van de Vlaamse Orde van Advocaten en de Frans- en Duitstalige Orde van Advocaten operationeel onder de gezamenlijke naam *Ligeca*.¹ In België heeft men dus voor een andere route geopteerd dan in Tsjechië. Bij Ligeca kunnen klachten worden ingediend door consumenten, maar ook door advocaten. Maar het indienen van een klacht kan slechts nadat de cliënt-consument en zijn of haar advocaat eerst hebben getracht via een minnelijke regeling eruit te komen. Ligeca heeft vooral een faciliterende en verzoenende rol. De instelling van deze ombudsdiensten vloeit voort uit de omzetting van de Europese richtlijn 2013/11 van 21 mei 2013 in Boek XVI Wetboek Economisch recht ter zake de Buitengerechtelijke regeling van consumentengeschillen.

Luc Demeyere bespreekt in *Ligeca – de Belgische ombudsdienst voor geschillen tussen consumenten en advocaten – Jaarverslag 2016* enkele bevindingen over de werking van deze diensten op basis van het eerste jaarverslag zoals het aantal en het soort klachten. Ook gaat hij in op de behoefte aan enige stroomlijning tussen de klachtbehandeling door de stafhouder-deken en de behandeling door de ombudsdiensten. De verwachting is dat het aantal klachten zal toenemen als het bestaan van de ombudsdiensten bij het publiek meer en beter bekend zal zijn.

Zowel nationaal als internationaal zijn er tal van ontwikkelingen op het vlak van mediation en andere vormen van geschiloplossing. Een deel van die ontwikkelingen heeft vooral betrekking op de (verdere) regulering van bijvoorbeeld mediation of arbitrage, terwijl een ander deel meer gericht is op innovatie en het aantrekkelijker maken van de diverse vormen van geschiloplossing.

Een goed voorbeeld daarvan is 'Rapid Conflict Resolution' (RCR) dat de Stichting Geschillenoplossing Automatisering (SGOA) recent heeft toegevoegd aan haar arsenaal van conflictmanagementmogelijkheden: arbitrage, mediation, bindend advies, niet-bindend advies, het uitbrengen van deskundigenberichten en gespecialiseerde ondersteuning ter voorkoming van geschillen.² In het signalement *Rapid Conflict Resolution bij ICT-conflicten* beschrijft Peter van Schelven kort wat deze

1 <http://oca.ligeca.be>.

2 <http://sgoa.eu>.

nieuwe loot aan de ADR-stam inhoudt en wat SGOA heeft bewogen tot de introductie van deze methode.

RCR lijkt in menig opzicht op mediation, maar een belangrijk verschil is dat de conflictpartijen met de hulp van twee ervaren 'conflictmoderators' – een ICT-expert en een ICT-jurist – proberen in één dag en tegen een all-in en vaste prijs te komen tot oplossing van hun geschil. Volgens SGOA zijn onzekerheid over de benodigde tijd die gemoeid zal zijn met mediation en de daarmee samenhangende onzekerheid over de omvang van de kosten van mediation serieuze drempels waarom conflictpartijen – overwegend commerciële partijen – beducht zijn om mediation te entameren. Met RCR hoopt men deze drempels te slechten.

Met enige regelmaat wordt de regelgeving van de Mediatorsfederatie Nederland (MfN) onder de loep genomen en voor zover nodig herzien. Boyd van Loon bespreekt in het signalement *Mediationreglement en gedragsregels MfN gewijzigd* twee wijzigingen die per 2017 zijn doorgevoerd. Het betreft de wijziging van het oude artikel 8.1.a van het MfN-mediationreglement en de toevoeging van twee nieuwe leden aan artikel 9 van de gedragsregels voor MfN-registermediators: de leden 9.2 en 9.3.³

Het Nederlands Arbitrage Instituut introduceerde in 1995 zijn eerste mediationreglement – toen geheten: het minitragereglement. Een eerste wijziging ervan vond plaats in 2009, gevolgd door een tweede wijziging per januari 2017.⁴ De wijzigingen betreffen de toevoeging van enkele taalbepalingen, de wijze van benoeming van mediators volgens de lijstprocedure en de forse verlaging van de administratiekosten. Deze verlaging houdt verband met de minder omvangrijke werkzaamheden, maar heeft misschien ook wel tot doel mediation via het NAI aantrekkelijker te maken. Fredy von Hombracht bespreekt in het signalement *Wijziging NAI Mediationreglement per 1 januari 2017* deze wijzigingen.

In het signalement *UNCITRAL Instrument voor internationale tenuitvoerlegging van conciliatieakkoorden* attendeert Herman Verbist op de discussie die momenteel binnen UNCITRAL wordt gevoerd over de tenuitvoerlegging van mediation-conciliatieakkoorden. De UNCITRAL-werkgroep Dispute Settlement heeft de opdracht gekregen te komen met voorstellen voor een verdrag, modelbepalingen of 'guidance texts', waarin de wijzen van tenuitvoerlegging van mediation-conciliatieakkoorden centraal staan. Het onderwerp tenuitvoerlegging is geagendeerd voor de volgende vergadering van de UNCITRAL werkgroep Dispute Settlement in september 2017.

3 <http://mfregister.nl>.

4 <http://nai-nl.org>.